

Observatoriu eșe de doue ori în septembrie, Mărcurea și Sambăta.

Pretiul

pentru Sibiia pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post'a in lăințrulu monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singurati se dău căte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Nr. 92.

Sibiu, Sambata 15/27 Novembre.

1880.

Conflict fără număr.

Sangele versat în Clusiu încă totu mai fumega; revoltă de acilea ori-cătu s'ar parea de puçina însemnatate, ea totu mai arunca valuri nu numai preste Ungari'a, ci trece și dincolo în Austri'a. Corpul intregu alu oficiarilor armatei imperiale se interesează fără aproape de casulu dela Clusiu și de sărtea oficiarilor carii au participat la conflictul cu Bartha, fia că actori, fia că secundanti. Diariile ōstei, în frunte cu „Wehrzeitung” susținu, că Rüstow potea se aplice biciusi'a daca Bartha nu a voită se duelledie, precum nici nu a voită, în nici-unu casu inse nu trebuea se mărgă la elu acasa, — de alta parte inse aceleasi diarie redactate de oficiari cu multa sciintia, facu unele revelatiuni fără neplacute pentru toti iubitorii de pace și de linistea publica. Anume „Wehrzeitung” descopere in doi Nri, la căte insulă sunt espusi oficiarii armatei in mai multe garnizoane din Ungari'a, pe unde mai alesu jumimea ungurăscă cauta tōte ocasiunile, că se'i chicănedie și se'si arate ur'a loru cătra ei; oficiarii inse cunoscându'si bine regulamentele și tōte instructiunile loru, disciplin'a și voint'a comandanților, se ferescu pre cătu numai potu, de orice contactu cu civilii, pentru că acestora se nu li se dea nici-unu pretestu de a'i provoca și vetama in onoreea și caracterulu loru, care pentru oficiari este totudeauna alaturea cu vieti'a. Conflictul din Clusiu a fostu cautat inadinsu cu falinariulu, intocma că si celu cu stegulunguresc dela Agri'a. Este o strategema a kossuthianilor invetiată nu atâtua dela italiani pâna in a. 1866 cătu mai virtosu heredita din mosi de stramosi, că se se aiba totudeauna reu cu „soldatii nemtisi”, precum dicu ei, că si cum astadi regimetele de linia nu aru fi recrutate din fiii si fratii nostrii.

Se observa după informatiuni exacte, că acei doi voluntari cari au denuntiatu pe Rüstow că le ar fi disu „cani unguresci”, au fostu doi strengari, lenesi, impertinenti, nesupusi, cerbicosi, ōmeni de nici-o tréba, buni numai de a chicana pâna la sange chiaru si pe omulu celu mai flegmaticu; din care causa ambii au si capatatu totu note rele in cursulu anului si n'au inaintat nici macaru la charge de corporali. Se mai constata nu numai in „Wehrzeitung” din 20 ci chiaru si in diariul ministerialu „Hon” din 16 Nov., că si la milita teritoriale (Honvéd), care trece de naționala ungurăscă, se intempla multime de certe si urgii, pe care pâna acum le-au ascunsu după potintia, in fine că obraznici'a multoru junii trece preste tōte mesurile, in cătu numai sabii'a le mai pote pune freu, éra cu acesta sunt datori oficiarii totudeauna candu sunt provocati, insultati si atacati.

Daca nu insiela tōte simptomele, comand'a suprema va avea de lucru, nu că se esterminate ceea ce abia se mai pote, ci numai se tina in freu ur'a si resbunarea reciproca; că-ci adeca diariele magiare aducu mereu exemple despre conflicte noue.

Dupa diariulu „Bihar” in 18 Nov. a fostu unu duelu sangerosu in Oradea intre unu jene civilistu cunoscutu că batausiu si intre unu oficiariu dela milita teritoriala, din causa că in disput'a ce avura intr'o societate, oficiariulu a datu dreptu locotenentilor Dienstl si Rüstow dela Clusiu. (Vedi si „Kelet” din 20 Nov.)

In 19 Nov. totu la Oradea cătiva artileristi intrandu intr'o ospetaria, unde isi petreceau mai multi civilisti, soldatii pretinsera, că din sal'a unde voru ei se'si petréca, se ésa civilistii; incepura se cante himnul imperialu, sau cum se mai dice, himnul poporului, „Gott erhalte unsern Kaiser” etc. firesce in limb'a germana, pentru că cu acesta se irite si se provoce pe magiari, cari nu potu se sufere nici limb'a nemtisca, nici himnul imperialu. Cetățenii inse avura totusi atata minte,

că se'si calce pe mania si se scrisnescă in finti, dara se taca, spre a nu provocă batai de sange. Asia dara si soldatii gregari! (Dupa „Szabadság” Nr. 223).

Din orasulu Keszthely se scrie, că pe doui locotenți, anume Hoyer si Czedvitz din regim. 15 de husari, pre candu mergeau să'ră acasa, au versat din ferestrele unei familii fruntasie ōle spurate. (Totu după „Szabadság” suplementul din 21 Nov.)

Despre unu altu conflictu intemplatu chiaru in Budapest'a in 18 si 19 Nov. intre unu advocat magiaru si unu oficiariu imperatescu totu din caus'a macelaturei dela Clusiu, de si acela cerculēdia in mai multe diarie, noi nu voim se comunicamu nimicu, pâna nu se va adeveri mai de aproape, din cauza că prea ni se pare fabulosu.

Aci mai adaogemu numai atâtua, că in diariele magiare poft'a de vendetta sangerosă merge crescendu, era insultele aruncate in fața corpulu oficiarilor nu credem si mai abia parechi'a in lume. Kossuthianii publicara unu vocabulariu de 30 espressiuni insultătoare, aplicate la acelu corpu respectabile de 16 pâna in 20 de mii de barbati. Noi le aflaramu in „Ellenzék” si „Szabadság”, era citindu-le ni se urcă si noue sangele in fața, mai alesu candu scimu bine, că in acelu corpu ilustru avem si noi multime de fii si frati ai nostrui, toti că unulu barbat de onore si devotati grelei loru vocatiuni. Apoi trebue se te revolti candu cugeti că — celu puçinu astadata, tote acestea se intempla immediat din caus'a unei minciuni scoruite de cătra doui strengari perde-véra, la care se potu aplică de o miie de ori cu mai mare dreptu espressiuni că: „omu de nimicu, nerusinatu, spurcatu, brutalu, de contrabanda, infamu, poltronu, miserabilu, erou-pleca-fuga, gunoiulu societatiei, fera selbatica, vipera etc.”

Sunt semne rele acestea si noi romanii trebue se le urmarim de aproape, si se nu ne ametim de frasele kossuthianilor.

A cui se fia Dunarea?

In locu de ori-care alta cestiune si revista de preste tieri si mari, cestiunea Dunarei trebue se ne interessedie dincōce si dincolo de Carpati, acum dora că niciodata, pe toti locuitorii acestoru tieri si cu atâtua mai virtosu pe romani. Ea este in sensulu genuinu alu cuventului cestiune de vietia si de morte.

S'a disu si se mai dice, s'a si decisu odata si de doue ori in congresse si conferentie europene, că Dunarea trebue se fia, din punctu-de vedere alu comunicatiunei comerciale, fluviu neutrale. Da, din punctu-de vedere comerciale, nu si din celu politicu, nici din celu strategigu, ceea ce ar fi unu non sensu.

In Octobre tr. noi amu semnalatu de multu amerintiarea preste mesura brutală a catoruva diarie mari austro-unguresci, cu „P. Lloyd” in frunte, care declarau rotundu, fara frase, că Dunarea intrăga, pâna la Gurile ei trebue se ajunga cu ori-ce pretiu din lume in possessiunea monarhiei austro-unguresci, din care causa diplomati'a ei si pretinde, că in conferent'a statuilor danubiane Austro-Ungari'a, Romani'a, Serbi'a si Bulgari'a se aiba in veci nu numai presidiulu, ci si votulu dirimtoriu, adeca asia, că unde va cumpani votulu ei, acolo se fia majoritatea.

Au voită seu nu, se scia in Bucuresci inainte cu 2 si cu 3 luni despre amerintiile acelea, luatul-e au in seriosu sau nu, o voru sci dumnealor, carii se pricepu la de acestea multu mai bine decât pe la noi in provincia. Se pare inse, că astadi le-a trecut de gluma si de ori-ce stringeri de mana „caldurăosa”. In 15 Nov. s'a deschis comissiunea dunarenă europeană, chiamată a decide in cestiune. Austro-Ungari'a creduse

pâna de curendu, că va avea pe majoritatea poterilor europene in partea sa si că cu principalele va tinea celu multu Russi'a. Dara in dilele din urma se spune că lucru positivu, că Franci'a si Itali'a aru fi trecutu in partea principatelor. Acestea sciri au scosu pe diariile austro-unguresci din orice cumpatu. Pâna si diariul militariu „Wehrzeitung” din Vien'a in Nr. din 20 Nov. insulta anume pe Romani'a si pe romani in termini fără aspri si in fine, nici un'a nici alt'a, amerintia cu invasiune pe uscatu dicindu, că configurația unea nefericita a Romaniei (că o semiluna lungă dela Orsiova pâna la Bucovina) facilităda armatei imperiale atâtua de bine invasiunea si ocupatiunea pîntre Carpati, in cătu in puçine dile ar fi in stare se ocupe tiér'a intrăga, fara a mai cugeta si la ocupare de pre Dunare. Numit'a gazeta militară repete in fine si ea, că pentru monarchia este o cestiu de vietă, că Dunarea se ajunga in posessiunea ei pâna in marea negă. Asia dara si armat'a este aplecata a participa la rezolvirea acestei cestiu.

Celealte diarie facu choru cerendu unisono Dunarea. „Romanul” că celu mai vechiu si mai acreditatul organulu alu partidei actuale dela potere, le respuse de căteva-ori, in termini demni, inse totu asia de categorici, cu Non possumus semel pro semper, era anume in Nr. seu din 12/24 Nov. are intre altele căteva sententie denne de tota atentiunea, la care vomu reveni.

Transilvania.

— Blasiu, 22 Nov. st. n. 1880.

Stimate Domnule Redactoru!

In 20 Novembre st. n. 1880, diu'a ss. Archangei Mihailu si Gavrilu, s'a tinutu in comun'a Sancelu adunarea generala ordinaria a despartimentului XX alu Asociatiunei. Adunarea a fostu una din cele mai frecuente, la ce a contribuitu nu puçinu si bunavoint'a inteligenției romane din comun'a numita care a pusu mai multe carutie la dispositiunea domnilor din Blasiu, cari aru voi a participa. Adunarea s'a tinutu in scol'a romana locale. Cu bucuria am observat, că a fostu de fața in totu decursulu adunarei unu numeru frumosu din poporul romanescu alu acelei comune, si cu unu interesu viu si cu o satisfactiune placuta a insocitul cu atentiunea sa totu decursulu desbaterilor, dara mai cu séma pre m. o. dn. parochu si protopopu locale Zacharia Branu, candu dsa a espluat insemnatatea espuseiunici venitorie din Sibiu, si a indemnătu pe locuitori, că se concurga si ei la aceea, pentrucă se servesc sp̄e onore Romanilor. S'a mai facutu in poporul presentu si una colecta in folosulu Asociatiunei si in scurtu tempu s'a adunat o suma frumoasă.

Scriitorulu acestoru lini s'a convinsu si cu ocasiunea acestea, că in poporul nostru este unu capitalu frumosu de potere, care daca s'ar exploata precum se cuvine, in scurtu tempu amu fi in stare a ne mesura in progressu cu ori-care altu popor din statulu acesta si a ne occupa loculu cuvenitul după dreptu si dreptate. Nu numai in Germania, ci si in alte căteva staturi sunt clase forte numeroase de ōmeni, care cu prea puçina exceptiune, nu possedu nimicu, traiescu numai din lucrul maniloru si pre lângă tōte aceste, ei nu numai că sunt organizati preste tota Germania asia, cătu candu voiescu a face o revista preste progressulu loru, atunci punu in uimire prin ordinea si disciplinarea loru pre partidele bancherilor si ale proprietarilor celor mari; au una pressa mare inaintata, ce pote sustinea pe ori-si ce terenu lupt'a cu press'a plutocratiei; ideile loru sunt dejă espuse in una literatura, ce nu mai lasa a dorî nimica. Dōra noi, cari posiedem cea mai mare parte a pamentului pe unde locuim, nu vomu fi mai indaraptu că

Ori-ce inserate,

se plasescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare căte 7 cr., la a dou'a si a treia căte 6 cr. v. a. si preste aces 30 cr. de timbru la tesaurul publicu.

Prenumeratiile se potu face in modul celu mai usioru prin assemnatuniile postei statului, addressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriu” in Sibiu.

proletariatulu Europei, ce trăiesc numai din mana în gura, de pe un'a di pe alt'a. Nu mai are asia dar nici unu sensu obiectiunea multora, că noi pentru aceea nu potem înaintă, pentru că nu avem nobilime si omeni avuti. Altă popoara areta, că si fără de acesti două factori, unu popor pote face fără multu. Dara se revenu la obiectu. Cu ocazia adunării acesteia s'au facut si alegerea nouului subcomitetu, s'a decisu infinitarea unei reuniuni agronomice, si spre scopulu acesta s'a si alesu una comisiune; s'a decisu că despartimentulu se pună mare pondre pre statistic'a naționale, deocamdata numai cu privire la pamentul ce trece din manile Romanilor in ale altora, si la starea sanitaria. Punctul acestu din urma este fără greu, inse pre langa una activitate continua si diligenta totusi se poate inpleni. Cu privire la statistica s'a luat in consideratiune, că astăzi trebuie se pasim înaintea poporului nostru si cu unu programu social-economicu, pe langa celu politicu, si apoi programulu fără de ajutoriulu statisticiei nu se poate face de locu. Astfel prin acesta adunarea a voită numai a subministra după poteri ajutoriulu statisticu celor ce se occupă cu economi'a naționale. Dupa ce siedint'a a durat 4 ore intregi dela 11 a. m. pâna la 3 d. a., s'a inchisu prin una vorbire plina de entuziasmu de către fostulu presedinte Rss. Constantin Papfalvi, care pre langa tōte adancile sale betranetie, totusi cu unu zel si cu una vigore nespusa a condusu adunarea dela inceputu pâna la capetu. Dupa siedintia Rss. d. canonicu Ioanu M. Moldovanu a intrunitu la mas'a sa in curtile din Sancelu ale seminariului, pre toti ospetii de fața. La mesa s'a toastat pentru Maiestatea Sa, pentru presedintele Asociatiunei si alu despartimentului, pentru comun'a Sancelu, press'a romana s. a. Adunarea venitória, la invitarea dlui parochu Horsia, s'a decisu a se tine in Bi'a.

B.

— Blasius, 11 Novembre st. n. 1880.

(Urmare si fine.)

Eră dejă midilocul verei, candu comunistii si petrolierii se intorceau amnestiați din Caledoni'a. Atunci astăzi guvernul de bene a pasă la execuțarea decretelor din 29 Mart. a. c. in contr'a congregatiunilor monachali, carora in genere nu li se potea impută nemic'a, de cătu că se sacrificau pre sene insusi pentru deaproapele. Straina vedere! La granit'a Franciei se intelleau atunci celi ce au arsu cu petroleu Parisulu la 1871 cu celi ce scotu din cloacele lui pruncii celi aruncati acolo, pentru a face ore-candu din eli cetățieni francesi. Celi de antanu veneau in patria triumfandu, celialalti mergeau afara lacremandu. Meritul celor de antanu eră barbar'i, pecatulu cestoralalti filantropi'a! Sermana Francia! Ai ajunsu se-ti alungi din tierra pre celi ce ti-au facutu canalurile, ti-au taliat padurile si uscatu locurile cele estinse, că cu tempu se deveni antanu' națiune in lume.¹⁾

Unu atare aspectu a miscat pre toti omenii cu simtiamente bune, si un'a multime de amplioati dela justitia si chiaru si din diplomacia si-au datu dimisiunea in manile ministeriului, mai voindu a traî retrasi si poate si lipsiti, decătu a dă mana de ajutoriu la atari violentie.

Inse inca nu erau alungati, decătu monachii celi mai puținu poporali. Celi-lalti dein celelalte nuantie erau inca prin locuintele loru. Bene scia guvernul, că deca va pasă si la alungarea acestora, atunci se va alarmă tōta tiér'a. De ace'a le-au datu a intielege, că se-si cera autorisare dela statu. Monachii sciindu, ca prin un'a atare cerere de un'a parte aru recunoscă, ca convietuirea loru a fostu illegale pâna atunci, de alta parte s'aru espune chicanarilor guvernului, despre care scia, că va face multe objectiuni, numai că se poate sacrifică cătu mai multi din eli, au respinsu prin tacere unu atare ofertu, si au pretinsu erasi numai tacite, că se li se lierte si loru a trăf numai sub dreptulu comunu francesu, care nu pretinde neci un'a autorisare dela statu, deca voiescu mai multi a locu in un'a casa, sub legi domestice. Astfelui a succesu guvernului a stigmatizat pre monachi de rebeli înaintea massei, aducându-i in critic'a pusei, că de voru cere autorisare, nu voru capata; de nu voru cere, va avea ansa de a'i imprascia că pre unii ce nu se supunu legilor statului, si asia intre Scilla si Caribdis la totu casulu voru trebuil se valedica vietiei si activitatei loru de pâna acum.²⁾ Atunci fostulu ministru Freycinet vedieind că lucrul a mersu prea departe, a cugetat că va îmblanđi pre colegii sei, deca va cere dela monachi un'a dechiaratiune, că eli primescu form'a de statu republicana si nu voru lucra neci un'a data in contr'a ei. Prin midilocirea scaunului apostolicu³⁾ monachii au si datu dechiaratiunea

numita si inca in unu tonu blandu si si sympathicu. Inse Freycinet nici prin acesta nu si-a potutu îmblanđi pre colegii sei, din care causa s'a si retrasu.

Acum focul din cabinetulu ministeriului isi estinse deodata flacar'a preste tōta Franci'a. Ministeriul acel'a, care suferă logele francmasonilor fără a le octroa neci un'a autorisare, ministeriul acel'a, care suferă că in fața lui, in Parisu, in suburbiele cele mai radicali, in conferintie de a le communistilor se se traga prin noroiu orice adeveru religiosu, ministeriul acel'a, care nu a disu unu cuventu, candu consiliulu municipalu din Parisu a eliminat din scōle tōte cartile, cari contineau numai cuventul: Ddieu; ministeriul acel'a, care opresce oficialilor sei a'si crește pruncii in scōle basericesci; ministeriul acel'a care nu are nece unu cuventu de reprobare, pentru foile cele ultraradicali din Parisu, cari in modu asia grobian ataca religiunea, cătu foile cele oneste se genăza a le si reproduce⁴⁾; ministeriul acesta cu ajutoriulu bajonetelor si alu gendarmilor incepă se alunge din celulele loru pre monachii, caror'a nu li se potea impută nemic'a, decătu că pre langa totu pretinsulu progresu, in inim'a loru mai este inca locu destul pentru credinti'a in Ddieu si in baseric'a lui. Si pre langa tōte, că ministeriul a voită a impiedecă ori-ce concursu si manifestare a poporului, prin ace'a, că pre nesimtite s'a apucat de lucru, totusi cu miile au foste de facia la alungarea calugarilor, aruncandu-le buchete si cerundu in genunchi benecuventarea loru. Numai in Marsili'a, unde la 5 ore deminēt'a s'au facutu execuținea, au fostu de facia la 10,000 omeni, senatori, deputati, functionari, oficeri si altii de tōte categoriile, manifestandu-si sympathia facia cu monachii.⁵⁾

In fața unei atari violentie executate față cu aproape la 300 monastiri, tōte elementele nobile din Franci'a, trebuira se-si pună in trebarea, că ore potu merge mai departe de mana cu unu atare guvern. Si cele mai multe la intrebarea acesta au respunsu cu nu; din care causa pâna acum'a la 500 de functionari din regiunea mai inalta si-au datu dimisiunea, ne mai voindu a mai aveă nemicu comunu cu unu atare guvern; si nu este un'a dă, in care se nu primește guvernul 15—20 de dimisiuni din tōte sferele; era in 7 Novem. insusi veteranulu Dufaure, unulu din edificatorii republicei de astăzi, spalandu-si manile, isi depuse dimisiunea in manile ministeriului.⁶⁾ Ma indignatiunea a trecutu si dincolo de canalu si foile angleze celebre in tōta lumea: Times, Standard, Pall Mall Gazette, dicu numai adeverul candu se exprima, că prin execuțarea decretelor din Marti, guvernul actualu din Franci'a si-a strainat pre toti omenii onesti, si nu au mai remasu cu elu decătu: "la canaille et les voyous," plebea si cocierii.⁷⁾

Nu spre aperarea legilor s'a inscenat lupta acesta, ci spre alungarea lui Ddieu din scōla, apoi din vieti'a poporului, si in urma din statu. Baseric'a inse la tōte acestea respunde cu: Alios ego vidi ventos, aliasque prospexi animo procellas!

Eră cei ce mai punu inca atata pondre pe baserica si religiune, cătu si voru luă tempu a ceti sirurile aceste, acelaia puna'si man'a pe anima si judece, cine este celu vinovat si cene este celu nedreptu, lupulu seu mielu, monachii sau guvernul?

Dr. Aleșandru Gram'a.

U n g a r i a .

— Budapest'a. Precum observaseram si in Nr. precedent, desbaterele asupra budgetului curgu neasemenat mai iute decătu in ori-care altu anu de mai înainte. Dupa desbaterea generala, care a tinutu numai 5 dile, in 22 Nov. s'a si votat mai intregu budgetulu ministeriului de finantie, in care au datu numai de o pedeca, la cestiunea vendiarei dominielor statului, unde extremii, că Helfy, Mocsáry si altii au incoltitu că nisice lupi flamendi pe ministeriu. Ministrul de finantie comit. Juli Szapáry se apară de ei precum s'aru apara unu oieriu pe pustele Ungariei si scose o majoritate prea modesta contra loru. Vorba este, că se mai astăzi dominie de ale statului, pretiuite in 40 de milioane florini v. a., din care dice ministrul, că se vendu totu numai de căte 5 milioane pe fiacare anu, pentru că prin vendiarea de prea multe mosii dintr-o data, se nu scadia valorea acelora, cum si a altor private, de care se punu mereu la toba (mai de curendu erasi vreo optu, pretiuite dela 50 mii pâna preste 1 milionu fl.); era candu a promisu ministrul, că sumele incassate din vendiarea dominielor se voru intrebuinta numai la investițiuni reali, folositorie, atunci extremii au strigatu intre risete sarcastice cu terminulu americanu Humbug, care va se dica minciuna. In 23 discussiunile s'au invertit multu pe langa acea parte a budgetului.

vedé din epistol'a Papei adresata Metropolitului Parisu-Guibert si publicata pe la inceputulu lunei curente in mai multe foi.

⁴⁾ Tōte aceste se potu vedé din foile franceze, deca cineva numai urmaresce cu atentiu misericarea cea grandiosa in Franci'a, dara cu deosebire in foile catolice, cari lucruri de aceste se indatină ale inregistră.

⁵⁾ Vedi "L'Univers" din Octobre si Novermber; unde din cele aduse se potu vedé si in "Pester Lloyd" de pe acelasu tempu.

⁶⁾ Vedi dimisionarile aceste in "L'univers" din dilele din urma.

⁷⁾ Vedi estrasele din foile aceste in "L'univers" din 8 Nov. a. c.

Afara din diet'a unguresca, intru o comisiune decurgu alte o'recare discussiuni, de care va trebui se ne interessam fără de aproape, din cause fără grave. Este asia numit'a enquetă a ministrului de interne, a carei vocatiune este a elabora unu proiectu de reformă comitatelor (municipiilor). De nu ne insiela memori'a, acesta ar fi alu patrulea experimentu facutu dela inceputulu dualismului cu comitatele si alu nou ele a dela 1849 incocé, in corpore vili, precum dicu medicii. Cestiunea principale este aci, daca functionarii municipali voru mai fi alesi, sau denumiti de a dreptulu de către guvern. Scie tota lumea pe la noi, că si alegerea acesta de acuma, intemeiată pe candidatiune de căte trei la fiacare postu, in realitate nu este alegere, ci denumire, căci prefectulu candidă pe cine'i place lui; apoi alegerele nu se facu pe vieta si nici cu dreptu de pensiune, ci numai pe căte 6 ani, in cătu bietii functionari se afla necurmatu intre frica si speranta.

Mai este inse si alta cauza ce trece in scandalu, care ne face se urmarim de aproape lucrările acelei comisiuni.

Curatul si respicatu resulta din tōte discussiunile membrilor ei, că scopulu principale este si cu acesta organisare noua desnationalisarea mai virtosu a romanilor din Banatu si Transilvani'a, departarea dintre densii a oricarui functionari de nationalitate romanescă priu denumiri in alte parti neromanesci, incercarea de a magiarisa pe poporul prin functionari cu totulu straini, adusi de arie si mai de aproape din Secuimea cea flamenda. Totu in acea comisiune s'a disu, că denumirea immediata este ceruta si in interesulu acelui numeru mare de familii nobilitarie magiare, scapatate fără tare in averi, pentru că se se poate sustine macaru din salariile loru, si care n'au ajunsu tocma de totu la sapa de lemn, se-si rescumpere din pamenturile zalogite, sau se cumpere altele. Adeca: astăzi, pe la a. 1880 se decopadiadu aproape din litera in litera sisthem'a de germanisare din dilele ministeriului Alex. Bach (1850—1859), care a cadiutu cu sgomotu. Se tine prea bine minte, că Bach ajunse la atata nebunia in fanatismulu seu de germanisatoriu, in cătu pe la 1854—6 preparase si unu planu de a desfiintia chiaru si alegerea primarilor si a notarilor prin comunele rurale si a introduce denumirea de către ministeriu, totu numai de primari si notari nemti, sau de alti individi straini, cunoscatori de limb'a nemtiesca. Asia de departe ajunse nerusinat'a tirania a despotismului. Mare desperatiune trebuie se domnesca in sufletele acelor oameni, carii mai potu crede in realizarea unor planuri atata de chimerice.

R o m a n i a .

— (Dela sinodu.) De candu se deschise sessiunea anuale a sinodului României, destinata a decide in marea cestiune a revisiunii de traducere si a tiparirei cartiloru bisericesci cu litere latine (amu potea dice europene), cum si afaceri mari de ale clerului de miru, appare in diariile din capitala si căte unu actu bisericescu si unii articlii religiosi-morali, cari merita a fi relevati din noianulu certelor politice si sociale, adesea pe cătu de passionate, tocma pe atata si sterpe. Asia astăzi in "Pressa" dintru o serie lungă de epistole critice, care uneori scapata si in pessimismu desperat, vreo trei, dedicate starei morale, religiose si clerului. Ni se cere dincocé, că se le reproducem. O vomu face, că de si pessimiste, totusi sunt instructive. Astă-data damu aci unu altu actu după "Binele publicu", insoțit de o scurta prefatiune a redactiunei.

F a c u l t a t e a d e t e o l o g i a .

Fia-care omu, care doresce că némulu românescu se înaintează catu mai multu pe calea culturii si a civilizației, a vediutu cu intristare, cum biserică româna, care este unu factoru însemnatu in cultur'a nostra, a remasu inapoi, si clerulu român neavendu o cultura inalta, nu poate se-si indeplinesca sacră missiune cu demnitate. Au fostu timpuri in vechime, candu chiaru poporale vecine veniau si se adapau cu sciințiele in scōlele noastre. Fratii nostri din Bucovina si din Transilvani'a au scoli inalte de teologia, si numai România independenta se nu aiba o asemenea scōla?

In acesta stare de decadere a bisericiei, éta că unu episcopu cu sentimente generoase si româneschi a propusu in siedinti'a sinodului de eri, că se înaintează o facultate de teologia, nu cu mij-

¹⁾ Vedi opulu „Oesterreichs innere Politik von Albertus 1879,” unde suntu schitiate in diverse locuri meritele calugarilor pentru Franci'a.

²⁾ Dece monachii s'aru fi supusi, atunci aru fi recunoscutu dreptulu statului de a le autorisă vieti'a loru domestica. De unde urmează, că statul candu ar fi volit, i ar fi potutu alungă, si i ar fi si alungatu mai tardiu, poate cu scomotu mai puținu. Deci monachii s'au luptat pentru unu principiu alu libertatei.

³⁾ Că portarea monachilor au fostu aprobată de scaunul apostolicu si de episcopatul Franciei, se poate

lócele gubernului, ci sacrificandu chiaru salariulu seu, pentru a vedea cu unu césu mai inainte clerulu romanu ajunsu la trépt'a ce i se cuvine. Acestu demnu episcopu este Ghenadie alu Argesiu-lui, pe care in tóte impregiurările ilu vedemu celu dintaiu a sacrificá pentru scóla si pentru biserica. Onore acestui demnu episcopu! Éta si propunerea:

Preasfintiti parinti si frati intru Christosu mitropoliti si episcopi si membri ai sántului sinodu.

Primindu toiagulu pastoriei alu eparchiei Argesiului, gandirea mea a fostu di si nöpte pironita la ide'a, cum s'ar potea face, că simtiu religiosu si moralitatea poporului, care din ce in ce merge spre decadere, se se inaltie si biserica romana se inflorésca si se se radice la acea stralucire din vremile vechi, candu chiaru popórale vecine veniau si se adapau cu scientia teologica in scólele romane.

Din experientia de tóte dilele si din caletoriile mele in tierile apusene mai inaintate in cultura si in civilisatiune de cătu noi, am capatatu convingerea, că simtiu religiosu si cu sine si moralitatea poporului si biserica, care este hranitórea acestoru simtieminte, nu se potu radicá, de cătu printr'unu clerus luminatu.

Dar acestu clerus luminatu se formédia numai intr'o scóla inalta de teologia, care se fia alaturata la universitate, pe lângă celealte scoli inalte de filosofia, de dreptu, si altele.

In adeveru seminariele actuale, avendu-se in vedere, că preotii nostrii de acum 40 de ani abia poteau se scrie si se citésca, au facutu multu pentru luminarea clerului. Acésta inse nu este destulu, pentru că clerus se fia pe aceeasi trépta de cultura si inaintare in scientia cu societatea laica.

Acésta trebuintia o simtimu cu totii si de aceea statulu din candu in candu tramite tineri, că se studiedie teologi'a in strainatate, precum in Germania, in Russi'a, in Greci'a si in alte parti. Chiaru gubernulu austriacu simtiendu trebuintia de o cultura mai inalta a clerului ortodoxu din Bucovina, a facutu o facultate de teologia, in care scientiele teologice se predau mai multu in limb'a germana. In Sibiu prin silintiele si sacrificiile mitropolitului Siagun'a este iniintiata de mai multi ani o scóla inalta de teologia si chiaru miculu regatu alu Greciei posede o facultate de teologia.

Aceste institute inalte au facutu, că fratii nostri din Bucovina si din Transilvani'a se aiba unu clerus multu mai luminatu si crescutu pentru biserica, de cătu alu nostru. Apoi daca la fratii nostri de sub stapanirea Austriei se afla asemenea institute inalte, in Romani'a independenta, in centrulu romanismului, se nu potem ininti o facultate de teologia, de unde se ésa preoti cu crescere si cunoscintie inalte dupa cerintele timpului de facia?

Cătu despre mijlocele, cu cari s'ar potea ininti o facultate de teologia, se potu gasi usioru. Avemu barbati distinsi, cari potu forte bine figura că professori la o facultate de teologia. Astfelii sunt prea sfinti'a sa parintele Archiereu Suhopanu in Jasi, doctorulu Barbu Constantinescu si altii in Bucuresti, par. Stefanelli in Cernauti, archimandritulu Hamza in Aradu, cari sunt recunoscuti pentru erudituinea loru teologica.

Inse, fiindu-că statulu are in timpulu presentu multe nevoi, la cari trebuie se faca facia, eu credu, că acum ni se dà prilegiu cu acésta impregiurare se aretam turmei, ce pastorim, că suntemu adeverati ucenici ai lui Christosu si vreduci urmasi ai strabunilor nostri mitropoliti si episcopi, cari isi puneau vieti'a in primesdie si nu se temea chiaru de morte, candu era vorba se apere biserica si poporulu romanu, atat in potriv'a vrasmilor din afara, cătu si a impilarilor din inaintru.

Intemeiatu pe aceste considerante si crediendu, că Inaltu Prea Sfintiile loru mitropolitii si fratii mei intru Christosu episcopi, sunt inspirati de zelulu sacru de a face, că patri'a si biserica romana se inflorésca, viu eu smeritulu si celu mai micu intre episcopi, a ve rogá se primiti urmatórea propunere:

1. Se se róge onor. ministeriu a inintiá immediatu facultatea teologica in capital'a Romaniei.

2. Se se numésca professori romani cunoscuti prin erudituinea loru teologica, că se se incépa cătu mai curendu anulu ántaiu de teologia si

3. Pentru acoperirea cheltuielor trebuintiose oferescu gubernului jumetate din salariulu meu pe timpulu de doi ani si rogu smeritu si pe Inaltu Prea Sf. Vostra mitropoliti si frati episcopi, se ne unim cu totii a sacrificá junetate din salariile nostre pe timpulu de doi ani pentru radicarea unui asemenea monumentu nationalu. Pentru care fapta generoasa

biserica si poporulu romanu ve voru fi recunoscitori si ve voru binecuvantá.

Ghenadie II-lea,
episcopu alu Argesiului.

Prussi'a.

Berlinu. Apoi se mai cutedie a dice cineva, că nu existe Nemesis, dreptate ddiésca res bunatoria! In congressulu europenu tinutu la Berlinu, condus si influentiatu de principele Bismark dupa placulu seu, s'a decisu in contra Romaniei si a statelor balcanice mesur'a despatica de a iudigena in tierile loru pe toti evreii fara nici-o alegere, nascuti acolo sau veniti de aerea, buni rei, onesti sau hoti. Insulte nenumerate, sila morala, bachiari si amerintiari cu armele isi audi Romanii cu anii intregi dela tota Europa; diariile straine se aruncaseru asupra romanilor că nisce potai de cani selbatici din Afric'a, totu numai din caus'a evreilor. Era astadi! In Aten'a filosofilor nemtesci, in Berlinu capital'a Prussiei si dela 1871 a Germaniei intregi, s'a intemeiatu asia numit'a Liga antisemitica, alu carui scopu pronuntiatu pe sute de mii de pagine este: impedecarea jidovilor straini de a se mai asiedia in Germania, marginirea drepturilor politice pentru cei ce se afla locuitori in acelu statu, limitarea ramurilor de comerciu pentru jidovi, mesuri politienești mai stricte decat pentru germani, incercarea de a i crestina etc. Agitatiunea contra evreilor curge pe facia in vederea si audiulu lumii, mai bine de doi ani. In fine lig'a inainta si o petitiune antisemitica de a dreptulu la diet'a Prussiei. In fruntea ligei stă insusi parochulu curtiei regesci dr. Stöcker, cu cătiva prefecti, inca si unii generali, apoi altii cu diecile de mii. Acea petitiune se dete in desbatere publica la 22 si 23 Nov. Deputatii evrei si evreofili se apara pe vietia pe morte contra celor mai violente atacuri venite din partea adversa, si anume dela numitulu parochu, care dise intre altele, că aci nicidcum nu poate fi vorba de persecutiunea religiunei, nici de a nationalitatii sau rassei de omeni, ci numai de apararea cea mai energiosa contra coruptiunei, demoralizatiunei, lacomiei, rapacitatiei evreilor, cari ori-unde se asiedia intre crestini, ii reduc la sapa de lemn, era press'a periodica pre cata este in man'a loru — si este forte multa, a inveninatu preste totu moralitatea publica si privata cu productele sale desfrenate, nerusinate, pe care ei au fruntea se le numesca liberali. Resultatulu acestoru desbateri se va afla mai apoi.

Asia o patira germanii cu evrei, pe cari aparaseru pe morte contra altoru popora. Curata Asia o patu si ungurii, adeca precum o merita.

Triumfu ??

(Urmare.)

Sub decursulu cercetarei luatu fiindu la intrebare si redactorulu "Telegrafului romanu" d-lu Nicolau Cristea, acesta dà urmatorulu respunsu in limb'a magiari:

"Cei doi articuli ce mi s'au cetit, nu i-am scrisu eu, ci parochulu din Gur'a-riului Joachimu Munteanu, carele mi ia trimis cu rogarea, că se'i publicu in "Telegrafului romanu". Prin urmare nu iau asupra mea responsabilitatea facia de acei articlii, ci aceea o vala asupra'si scriitorulu loru."

De altmentrene eu in acei articuli nu vedu nici o vetamare de onore, de órece ei coprindu numai fapte inplinite."

Din fassiunile toturoror marilor se vede dar, că "Telegrafului romanu" Nr. 112 ex 1879 in corespondentia din Gur'a-riului au reportat si publicat neadeveruri, calumnii, nici de cum fapte inplinite, ci scornituri reumatice; era redactorele "Telegrafului romanu" dn. Cristea tradédia pe corespondentele seu parochulu Joachimu Munteanu in unu modu, care variadu multu de generositatea cu carea s'a laudatu inaintea juratilor, că de ar fi sciutu, că caus'a va veni inaintea acelor jurati, elu, dn. Cristea, ar fi avutu curagiulu se ia tota responsabilitatea asupra'si facia de articulii incriminati.

Pana candu s'au pertractat toate acestea inaintea judeului de instructiune, timpulu erajunsu la lun'a lui Aprilie 1880, era rogarea mea din 4/16 Octobre 1879 data la auctoritatea bisericésca, dormia somnul de morte.

Deci, basatu pe curatieni'a conscientiei mele, pe fassiunea marilor, datoriu onorei si reputatiunei mele atacate si vetamate publice, ignoratus si abandonatus din partea auctoritateli bisericésca; m'am vediutu necessitatul a dà cursu liberu procesului dejá inceputu la tribunalulu regiu, caruia la 23 Aprilie 1880 am inaintat actiunea mea la tribunalu.

Onorabile d-le jude de instructiune!

La provocarea ddtu 12 Aprilie a. c. Nr. pr. 12/1879, intimata in 13 Aprilie a. c. si pe temeiulu §. 23 rep. de presa, am onorea a substerne in terminulu legalu urmatorulu :

Actu de acusatie.

Inainte de tóte declaru, că privescu aretarea criminala că o intregire a actului de acusare si rogandu-se o presentati dinpreuna cu acusele, onor. Jurui, me marginescu de asta-data a areta numai aceea, ce dupa §. 25 regul. de presa este o neaparata recerintia a actului de acusare si anume:

Acusarea mea se intemeiedia pe intregu coprinsulu corespondentiei aparute in "Telegrafului romanu" Nr. 112 din 1879, datata "Gur'a-riului in Septembre 1879" si signata cu "z", care imi schimosesce cu intentiune cuventarea ce o am tinutu la inmormentarea parochului repausutu Joanu Manta si mi atribue nisce espressiuni, care eu nu le-am folositu si la cari corespondentulu adauge nisce observari, ce invóla pentru mine o vetamare de onore cu atatua mai virtosu, cu cătu eu ocupu in biserica mea positioni inseminate, in timpu de mai multi ani că protopresbiteru, asessoru consistorialu, professoru de teologia si directoru, si mai cu séma pentrucorespondentia a aparutu intr'o fóia, care e sustinuta de biserica, e cetita de clerulu in tregu si considerata că organu oficiosu. Imi intemeiediu acus'a mai departe pe intregu coprinsulu respunsului aparutu in Nr. 118 alu "Telegrafului romanu" din anul 1879 in rubric'a "locu deschis".

In deosebi sunt vetamatore urmatorele diceri din corespondentia :

a) "Cuventulu funebrau rostitu de p. J. Hannia, s'a presentat in form'a unei agressiuni contra parochului Joanu Munteanu."

b) Urmatorele cuvinte din 2):

"Ba a staruitu că si fostulu protopresbiteru tractualu, p. Joanu Hannia se fia silitu a'si dă ratiocinulu, "despre manipularea averilor bisericesc din Gur'a-riului. Acesta se intielege de sine, a trebuitu se produca sângere reu in debitori si manipulanti. Era cuventatorulu a sciutu unde lovesce, candu a disu: se nu simble scormindu si atistiandu... nu stricandu cele ce altii au facutu si au diresu."

Not'a 3 intréga:

"Parochulu J. Munteanu nu e nascutu in aceasta parochia. Inpregiurarea acesta dà ansa oratorului, că servindu-se de inalt'a sa auctoritate, se'l presinte "poporului că pe unu strainu veneticu, inpusu poporului, si care nu se interessdá de binele poporului, mai multu, nu tine cu poporulu, este vrasmusiu poporului. — Cine ar fi potutu asteptá atata imprudentia din partea unui directoru seminarialu si totuodata asessoru alu consistoriului archidiocesanu? A provocá pe popor la neascultare facia cu preotulu seu, ba indirectu "a'lui provocá la revolta, dovedesce, intre altele, o nemarginata incredere in sine."

Not'a 4 intréga:

"Indemnarea la filantropia este o frumosa fapta a preotului. Dar candu acestu indemnus are de măsima "finis sanctificat media," ce respunsu va dă unu "professoru de morala? D-lu cuventatoru care e si "professoru de morala, provoca pe popor directu la "neascultare facia cu eventualele ordinatiuni ale consistoriului (din care de altintre asemenia si d-sa face parte) in respectulu intregirei acelei parochii."

Mai departe urmatorele diceri din respunsulu publicat in "Telegrafului romanu" Nr. 118 din anul 1879 in rubric'a "locu deschis":

"Constatndu inse, că d-lui Hannia i este impossibilu a negá, cumca si-a permis cu volnicie a calcá in "pitior ordinea bisericésca si a prevaricá in parochia Gur'a-riului, in daun'a parochului de acolo si a disciplinei."

Si in sfersitu urmatore dicere:

"Faptulu acesta alu d-sale inse nu este celu dintai si fára pareche. Mai sunt casuri, in cari d-sa si-a uitatu de sine si de positia sa."

Fiindu-că corespondentulu imi schimonosesce cuventarea si pe temeiulu acestoru schimonosiri a le sale me presentdá de mine, care sunt dignitarul bisericesc, asessoru consistorialu, directoru de teologia si profesor de morala, inaintea cetitorilor unei foi ce trece de organu oficiosu alu consistoriului, cetitori, cari sunt mai cu séma preoti, invetatori, teologi absoluti si in genere coreligionari de ai mei, — că pe unu omu atatua de patimasiu, usioraticu si preocupat, in cătu sunt in stare se mergu din Sibiu la Gur'a-riului, pentru a innegri intr'unu cuventu funebrau pe unu preotu incepatoriu inaintea poporului si a'i pagubi stol'a; me presentdá că unu omu nemoralu care uitandu si de datorintia si abusandu de auctoritatea sa provoca pe popor la revolta contra preotului seu si a consistoriului, era activitatea ce o am desvoltat in timpu de 25 ani că protopresbiteru spre multiamirea mai marilor mei si a tractului meu, voiesce a o maculá prin aceea, că me infatisiedia inaintea opinionei publice că pe unu omu care nu a administrat cu fidelitate banii incrementati lui si fundatiunile, si care nu voiesce a dă socotela de cătu silitu, si fiindca in fine corespondentulu nu numai că repetédia aceste lucruri, ci mai adauge, că acestu casu nu este fara pareche — că-ci eu mai de multe ori mi-am uitatu de mine si de posituinea mea, — elu prin acesta comite delictulu vetamarii de onore, normatu in §. 488 c. pen.

Invinovetescu de acestu delictu in prim'a linia pe preotulu gr. or. din Gur'a-riului d. Joachimu Munteanu, care conform protocolului luatu la judecator'ia cercuala reg. din Salisice in 27 Novembre 1879 a recunoscutu, că este autorulu articulilor incriminati, — era in a dou'a linia pe venerabilulu protopresbiteru si asessoru consistorialu d-lu Nicolau Cristea in Sibiu, si anumitul numai pentrucorespondentia densulu că redactoru alu "Telegrafului romanu" in intlesulu regulamentului de presa din 27 Maiu 1852 §. 34 este responsabilu pentru articulii penali ce aparutu in fóia sa, ci si pentrucorespondentia densulu a publicatul articulii din cestiune că materialu binevenit, in deplina conscientia, că me va compromite prin trensii in susu si in josu.

Pentru a confirmă aceasta, me provoco la marturisirea depusa in protocolul din 8 Novembre 1879, alaturat la actele de instructiune, in care (redactorulu) dice, că nu ia responsabilitatea asupra sa, de alta parte inse nu vede nici o vetamare de onore in articulii din cestiu, pentru că acestea „coprindu numai fapte.”

Prin urmare densulu considera espressiunile coprise in articulii incriminati de ale sale.

Me provoco si la mai multi numeri de ai „Telegrafului romanu,” in deosebi inse la numerii 87, 88 si 89 din anul 1871 si la numerii 63, 66 si 68 din anul 1873, in cari me ataca in modulu celu mai necrutatoriu, numindu-me, catilinistu, petroleistu si viperu, si amerintiandu-me că pe viitoru se voru silii a calcă viperă nu pe cōdă, ci deadreptulu pe capu. Voiu avea onoreea se cetescu la pertractarea cu juratii unele diceri din acei numeri.

Din tōte aceste fapte se vede, că densulu me persecuta sistematicesce si publica in fōia sa bucurosu si dela ori-cine articuli cari sunt meniti a me vetamă.

Nu potu se nu amintescu si aceea, că d-lu jude cercualu reg. din Salisce, care a fostu recercat se asculte martorii mei, a trecutu cerculu seu de activitate si a lucratu contra legei, pentru că densulu aprobandu intentiunea acusatului, că espressiunile desonoratore si vatematore se se dovedesca, ‘ia ascultatu in privintia acēsta si martorii lui, fara nici o recercare competenta. Si procedur'a acēsta nu este admissibila dupa §. 7 alu ordinatiunei ministeriului de justitia, prin care se normă procedur'a juriului si eu trebue se protestediu contra unei asemenea repetitiuni. Si acēsta o facu, nu pentru că credu că espressiunile vatematore se voru potea dovedi — pentru că si protocolele luate cu martorii acusatului dovedescu tocma contrariulu — ci o facu pentru că legea se fia respectata.

Martorii cari voru trebuī se fia citati si ascultati asupra impregiurarilor atinse in aretarea mea criminala, sunt cei numiti in list'a alaturata.

In sfersitu, facu inca de acum declaratiunca, că pentru casul de condamnare voiescu, că in contra d-lui Nicolau Cristea se se aplice numai pedeps'a in bani, — era contra d-lui Munteanu, pentru care poziunea sa invōlă impregiurarea agravatorie a §. 494 lit. b), voiescu se se aplice §. 499 c. pen. in tōta asprimea sa si sententi'a prin care va fi judecatu se se publice la orice casu in aceeasi fōia.

Deci ve rogu se binevoiti a substerne acestu actu de acusare in preuna cu tōte actele de instructiune prea onorab. presidiu alu judecatoriei de pressa cu recerca, că se binevoiesca a convocă juriulu si a condamnă pe acusat.

La pertractarea juriului eu voiu fi representat prin d-lu Arz de Straussenburg, advocatul in Sibiuu, dar me voiu infatisia si eu in persona.

J. Hannia.

(Va urmā.)

Sciri diverse.

— (Societatea academica „Junimea“) Prea onor. d-le redactoru! Comitetulu societatiei academice „Junimea“ din Cernauti isi ia libertatea a reurge la bunavointia d-vōstre rogandu-te se binevoiti a introduce in prea stimatulu diariu urmatorulu anunciu:

Societatea academica „Junimea“ din Cernauti a alesu in siedint'a generala ddata 10 Novembre a. c. in comitetu pe d-lu Severinu Procopoviciu stud. fil. că presidinte, pe d-lu Lazaru Vicolu stud. fil. că vicepresidente, pe dn. Titu de Cuparencu stud. juris. că secre-

tariu, pe dn. Georgiu Borcea stud. juris. de cassariu si pe dn. Erastu Mandicevschi stud. juris. că controlor.

Apoi a alesu in comissiunea revedietore pe dn. Grigoriu Onciul stud. fil., pe dn. Victoru Iliutu stud. juris. si pe dn. Victoru Vasiloschi stud. juris., in urma in comissiunea literara pe dn. Ioanu Teléga stud. fil., pe dn. Lazaru Vicolu stud. fil. si pe dn. Stefanu Popescu stud. juris. Cá membrii emeritati s'au denumit u dn. Tóderu Bujoru prof. gim. si dn. Ioanu Danu cand. de fil. pentru meritele loru fața cu societatea.

La siedint'a sociala din 16 Novembre a. c. s'au proclamatu că membrii onorari: dn. Alexandru baronu Vasilco proprietari mare si membru alu senatului imperialu, dn. Niculau cav. de Hormuzachi propriet. mare, dn. Mihaiu Piteiu c. r. consil. de tribunalu si deputatu imperialu, dn. Ioanu Sbiera professoru de universitate, dn. Ioanu Bumbacu professoru si dn. Artemiu Berariu parochu in Ciahoru, pentru ofertele cele generoase si pentru interesulu si zelulu celu viu, ce'lui manifestedia facia cu societatea.

Nota: Jurnalele romanesci sunt rogate a reproduce acestu anuntiu.

Cernauti, 18 Novembre 1880.

Cu tōta stim'a

Comitetulu.

Post'a redactiunie.

— Bucuresci. Iubitulu nostru colegu forte reu. Me rogu de patientia numai pentru puçine dile.

— Orasci'a. Respusu prin posta.

— Gherla, 16/28 Oct. et 11 Nov. Nu se pote.

— Curticiu, 17 Nov. Dela Juliu—Oct. nu mai este ex. intregu, dela 1/13 Oct. inainte avemu.

Pretiurile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

23 Novembre st. n. in Sibiuu:

Grâu, dupa cualitatii	1 hectolitru fl. 7.10—8.10
Grâu, amestecat	1 " " 5.60—6.60
Secaru	1 " " 5.60—6—
Papusioiu	1 " " 3.10—3.50
Ordui	1 " " 3.90—4.30
Ovesu	1 " " 1.90—2.30
Cartofi	1 " " 1.60—2—
Mazare	1 " " 7—8—
Linte	1 " " 9—10—
Fasole	1 " " 5.50—6.50
Lardu (slanina)	50 Kilogram. " 36—38—
Untura (unsore topita)	50 " 36—38—
Carne de vita	1 " " —46
Oua 10 de	—25

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

11/23 Novembre 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1. 85—b.
Inprumutul Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	" 108—"
Obligatiuni dominiali cu 8%	" 104—"
— Creditu fonciarie rurale cu 7%	" 100—"
— Creditu fonciarie urbanu cu 7%	" 93—"
Inprumutul municipalu alu capitalei din 1875 cu 8%	" 99.1/2 "
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	" 55—"
Obligatiuni din 1868 cu 6%	" 98.40—
Prioritati cu 8%	" —"
Actiunile bancii Romani'a din 1869	" 310—"
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	" 215—"
Romani'a, compania de ascur., din 1875 cu 8% act.	" —"
(200 l.) platiti 100	" 70—"
Rent'a romana din 1875	" 77—"
Diverse:	
Argintu contra auru	4%
Bile-te hipotecarie	2 1/2 %
Florini val. austriaca	2.14

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari fabrici de argintu Britania, devinute falita, se dau eu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimetiendu fl. 7.— in bani gata sau cu rambursa ori cine primeșce urmatorele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca :

- Bucati 6 Cutite de masa escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci
- 6 Furcutie de cele mai tine, argintu Britania, dintr'o bucată.
- 6 Linguri de mancare de argintu Britania, grele si massive.
- 12 Lingurite de cafea de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.
- 6 sustiitor de cutite de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.
- 1 lingura mare de lapte de argintu Britania, massiva
- 1 lingura mare de supa de argintu Britania, grea.
- 9 Tave de presentat. ciselate forte finu.
- 2 sfesnice de masa de salona Britania pline de efectu.
- 1 corsa de pâne massiva de argintu Britania.

Tōte 50 obiecte cu
costatul mai inainte 25
florini si costa actuala
numai florini 7.—

Tōte 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce esista pe lume, care in veci remane albu si nu se poate deosebi de argintulu adeverat nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acēsta garantēdă.

Afara de aceste mai sunt:

- 18 cutite, furcutie si linguri de argintu Britania, căte 6 bucati tōte 18 la olalta fl. 3.75.
- 6 linguri mici de cafea de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —60
- 1 lingura de supa " " " " 3.— " " 1.—
- 1 lingura de lapte " " " " 1.50 " " " " 50
- 6 tave " " " " 5.— " " " " 1.50
- 6 sustiitor de cutite " " " " 4.50 " " " " 1.50
- 1 cutie de zacharu " " " " 4.— " " " " 1.20
- 1 pareche sfesnice mai mari de " " " " 2.— si fl. 3.—
- 1 clopotelie de masa de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60
- 1 pahar de oua " " " " 60 " " " " 30
- 1 pipernitie si salacită " " " " 2.50 " " " " 75
- 1 Carafine pentru otietu si uleiul, de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50
- 1 unealta de focu grea de pusu pe masa, mai inainte fl. 3.— acum numai cu fl. —95.

Cane de cafea si tea à fl. 2, 2.50, 3, 4; clese de zacharu à cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zacharu à 2.80; presaratoriu de zacharu à cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiul à fl. 2, 4; cutii de untu à cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumerati.

Că dovada, că anunciu meu

nu este insielatoria,

me deobligu prin acēsta in publicu, daca marfa nu convine, a o renforce: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venit, si pe cari imi voi permite ale publica successivu. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapadatura, se se adresse de numai catra

(40) 10—24

Pentru cei ce patimescu de pieptu si plumanii.

Wilhelm's

Allopou de plante Schneeberg ala lui

Franciscu Wilhelm, farmacistu in Neunkirchen (Austri'a de josu.)

In decursu de 25 ani s'au probat a fi de cea mai mare forța vindecătoare si usiurătoare pentru morburile organelor de respirație, pentru catarele gâtuljului si alu bronchielor, tuse spasmotica, ragusie, multe alte suferintie ale gâtului si ale plumanilor.

Forte de recomandat este acestu sucu că preservativu pe tempuri negurose si aspre.

Fiindu de unu gustu placutu, elu este folositu pentru copii si o necessitate pentru oménii cari suferă de plumanii; era pentru cantaretii si oratori in contra vocei inflorate, său chiaru in contra ragusiei, elu este unu mijloc nedispensabilu. — Numerosi ateste probăs cele afirmate mai susu.

Se asta de vendiare in sticle à fl. 25 cr. in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher sen.

Onoratulu publicu se cera totudeuna specialu Wilhelm's Allopou de plante Schneeberg, fiindu-că acesta se produce singuru numai de mine, si de orice fabricatele puse la vendiare subt firm'a Iulius Bittner Allopou de plante Schneeberg, sunt nisice imitatiuni nedemne, asupra carorui atragu deosebita atentiu a publicului cumpăratului. (2) 23—25

(41)

10—24

Numai odata

se ofere ocazie asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu jumetate pretiulu.

DESFACERE grandiosa.

Raporturile politice, care s'au ivit in intregu continentul Europei, n'au lasat neatinse si Elvetia. Consecint'a a fostu emigrarea lucratilor in masă, care a periclitat esenția fabricelor. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintală si cea mai însemnată fabrică de orologe, a inchis de o cam data fabricarea sa, incredintandu-ne pe noi cu vendiarea fabricatelor sale. Aceste asia numitele orologe-de-buzunariu-Washington, sunt cele mai bune de pe lume, sunt forte elegante gravurate si înfrumuseitate si luate dupa sistem'a americana.

Tōte orologele sunt repassate (esaminate) pe secunda si garantantu pentru fiacare 5 ani.

Că dovada a garantie sigure si a soliditatii celei mai severe, ne obligam prin acēsta in publicu, că suntemu gata a reprimi si schimba fiacare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fara cheie de intorsu la torta, cu mantela de cristal, regulate cu acuratetia extraordinara pe secunda; afara de acēsta aurite prin electrogalvanism nou, dinpreuna cu lantul si medalionu etc., pretiulu de mai inainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unu.

1000 ancore exemplarie de lacesu din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranu in emailu, aretatoru de secunde, sticla lata de cristal, mai inainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unu, tote repassate pe secunda.

1000 orologe cilindre infrumuseitate in capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristal, pe 8 rubinuri forte finu repassate, dinpreuna cu lantul, medalionu si cut